

Analyse af § 3 strandenge

Hovedkonklusioner

- Kategorierne af ansøgte tilstandsændringer varierer en del mellem 2006 og 2008, men afgørelsespraksis for de kategorier af tilstandsændringer, der er registreret i både 2006 og 2008, ser generelt ens ud
- Kommunerne ser ud til at være mere tilbageholdende med at give tilladelse til ”opfyldning” end amterne
- Flere ejere og naturorganisationer/3. personer ansøger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i 2008 end i 2006, og de modtager også flere vilkår i 2008 end i 2006. Det modsatte er gældende for myndigheder og virksomheder, foreninger og fonde
- Kommunerne stiller gennemsnitligt flere vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation end amterne

Antal sager for § 3 strandenge

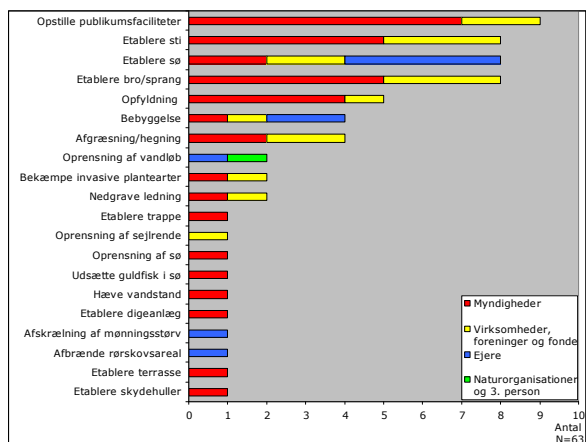
By- og Landskabsstyrelsen har i 2008 registreret 1085 § sager fordelt på 10 forskellige naturtyper. § 3 strandenge udgør med 36 sager ca. 3 % af samtlige § 3-sager i 2008. I 2006 blev der registreret 1391 sager, hvoraf 47 sager omhandler § 3 strandenge, hvilket ligeledes svarer til ca. 3 % af samtlige § 3-sager det år. Det samlede antal ansøgte sager for § 3-områder viser et fald på 22 %.

Tilsynssager og ansøgninger om tilstandsændringer i § 3 strandenge

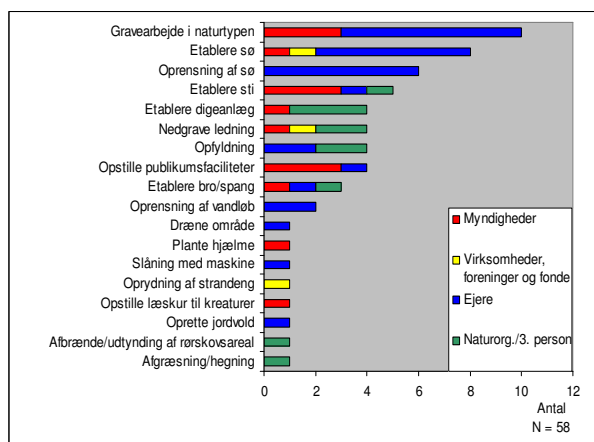
Det samlede antal tilstandsændringer for alle naturtyper falder fra 1703 tilstandsændringer i 2006 til 1520 tilstandsændringer i 2008, dvs. et fald på ca. 11 %. Antal ansøgte tilstandsændringer i strandenge er 63 tilstandsændringer i 2006 og 58 tilstandsændringer i 2008. Det er et fald på ca. 8 % fra 2006 til 2008 og dermed et mindre fald end det generelle fald for det samlede antal tilstandsændringer. Andelen af tilstandsændringer i § 3-strandenge er i både 2006 og 2008 ca. 4 % af samtlige registrerede tilstandsændringer.

I tråd med opgørelsen fra 2006 er der for 2008 udarbejdet en liste med samlede kategorier (for mere information om opgørelsen fra 2006, se "Forvaltningspraksis af § 3 i 2006" på By- og Landskabsstyrelsens hjemmeside). Dvs. at tilstandsændringer, der har et fælles indhold lægges sammen. Den nye og større kategori bestående af forskellige tilstandsændringer får navn efter den ansøgte tilstandsændring, der er mest repræsenteret.

De ansøgte tilstandsændringer er typisk gravearbejde i naturtypen, etablering af sø, oprensning af sø m.m. I 2006 er der i alt ansøgt om 20 forskellige tilstandsændringer. 5 af de 20 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med 5 eller flere ansøgninger, mens resten er repræsenteret med 4 eller færre ansøgninger. I 2008 er der i alt søgt om 18 forskellige kategorier af tilstandsændringer. 4 af de 18 kategorier af tilstandsændringer er repræsenteret med mere 5 eller flere ansøgninger, mens resten er repræsenteret med 4 eller færre ansøgninger. Tekstforklaringen under figur 1 forklarer, hvad de samlede kategorier indeholder af ansøgte tilstandsændringer i 2008.

Figur 1a Samlede kategorier af ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 strandenge i 2006 fordelt efter ansøger.

Figur 1b Samlede kategorier af ansøgte tilstandsændringer og tilsyn med § 3 strandenge i 2008 fordelt efter ansøger.

Samlekategorierne i 2008 består af følgende:

Gravearbejde i naturtypen: *ændre grøftebredde, etablere brønddæksel, oprensning af dræn og rørlægge grøft*
 Etablere sø: udvidelse og sammenlægning af søer
 Oprensning af sø:
 Etablere sti: vej
 Etablere digeanlæg:

Nedgrave ledning: *etablere regnvandsledning, transmissionsledning/spildevandsledning*
 Opfyldning: anmeldt opfyldning
 Opstille publikumsfaciliteter:
 Etablere bro/spang:
 Oprensning af vandløb:
 Dræne område:

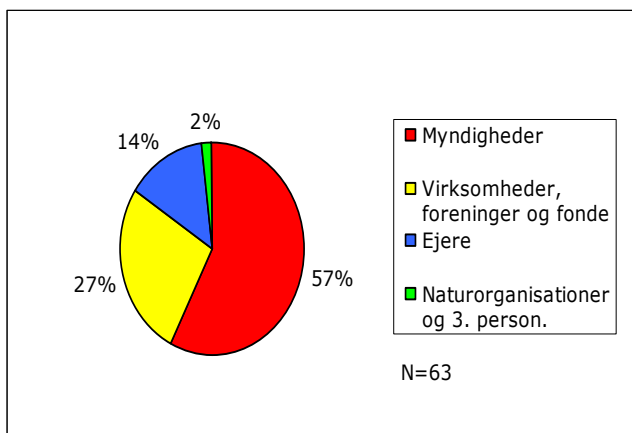
Plante hjælme:
Slåning med maskine:
Oprydning af strandeng: *fjerne drivtømmer, bio-invasive arter, skrald etc.*

Opstille læskur til kreaturer:
Oprette jordvold:
Afbrænde/udtynding:
Afgræsning/hegning:

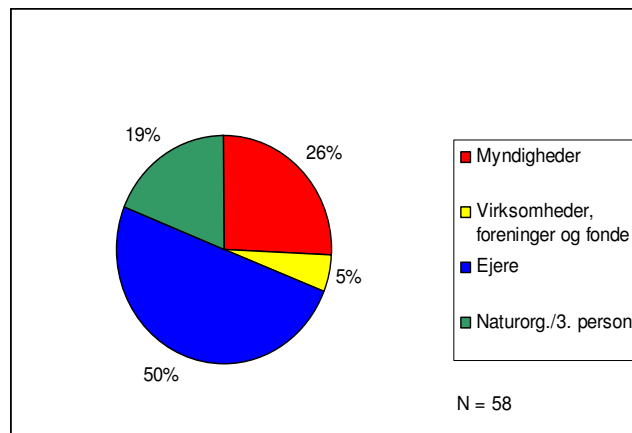
Figur 1 viser fordelingen af ansøgte tilstandsændringer på forskellige kategorier i 2006 og 2008. Kategorierne af de mest ansøgte tilstandsændringer varierer en del imellem de to år, ligesom placeringen blandt de mest ansøgte tilstandsændringer er forskellig.

- Blandt de mest ansøgte tilstandsændringer varierer kategorierne af tilstandsændringer en del imellem 2006 og 2008
- Etablering af sø og etablering af sti er i både 2006 og 2008 blandt de mest ansøgte tilstandsændringer

Ansøger til tilstandsændringer i § 3 strandenge

Figur 2a Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 strandenge i 2006.

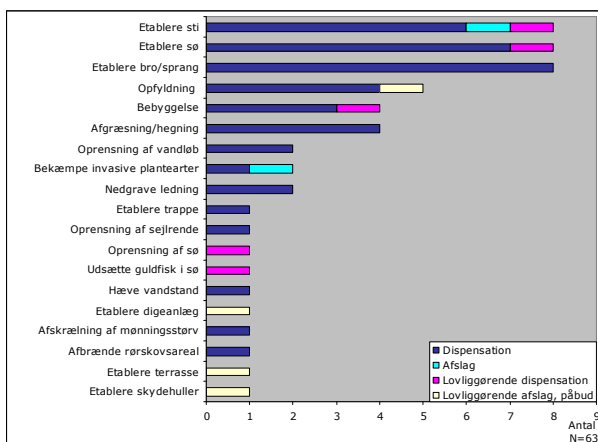

Figur 2b Ansøger til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 strandenge i 2008.

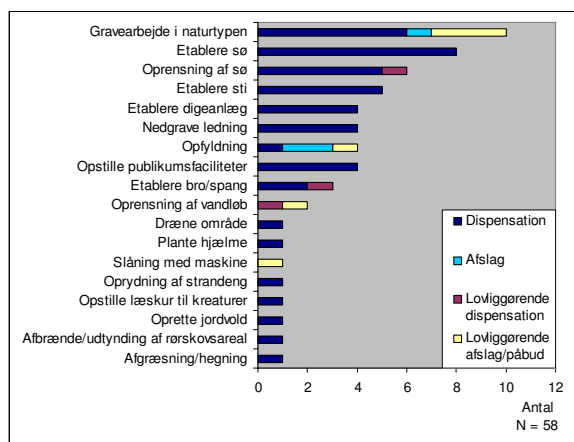
Figur 2 viser, hvem der søger om tilladelse til at foretage tilstandsændringer i § 3 strandenge i 2006 og 2008.

- Ejere står for en større andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Myndigheder står for en mindre andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Virksomheder, foreninger og fonde står for en mindre andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006
- Naturorganisationer/ 3. personer står for en større andel af ansøgte tilstandsændringer i 2008 end i 2006

Afgørelser til tilstandsændringer og tilsyn i § 3 strandenge

Figur 3a Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 strandenge i 2006.

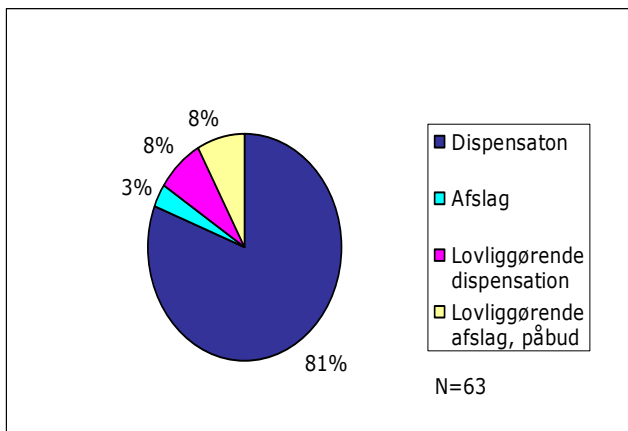

Figur 3b Afgørelser til ansøgte tilstandsændringer og tilsyn i § 3 strandenge i 2008.

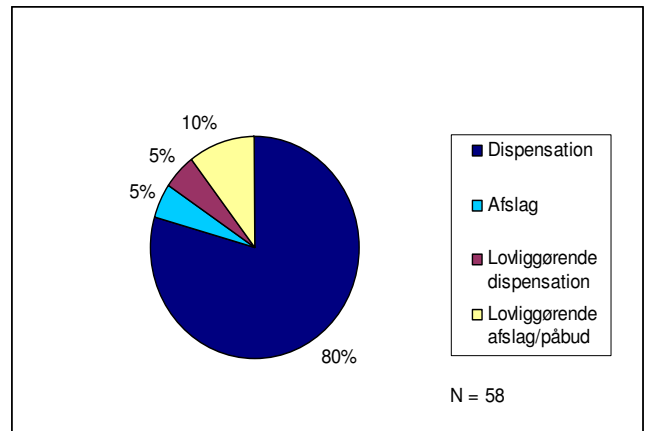
Figur 3 viser, hvilke tilstandsændringer der er givet dispensation eller afslag til, hvilke der er givet efterfølgende lovliggørende dispensation til, og endelig hvem der efterfølgende er givet lovliggørende afslag til og påbud om at genoprette/lovliggøre.

- Afgørelsespraksis for de kategorier af tilstandsændringer, der er registreret i både 2006 og 2008, ser generelt ret ens ud
- Kommunerne ser ud til at være mere tilbageholdende med at give tilladelse til opfyldning end amterne
- Der er givet én dispensation i 2008 til opfyldning i forbindelse med etableringen af en offentlig sti

Dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 strandenge

Figur 4a Fordelingen af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 strandenge i 2006.

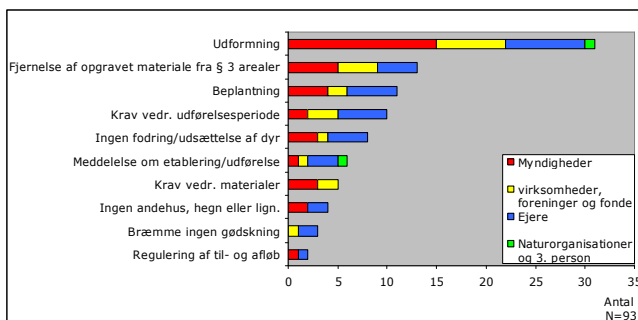

Figur 4b Fordelingen af dispensation, afslag og lovliggørelse for § 3 strandenge i 2008.

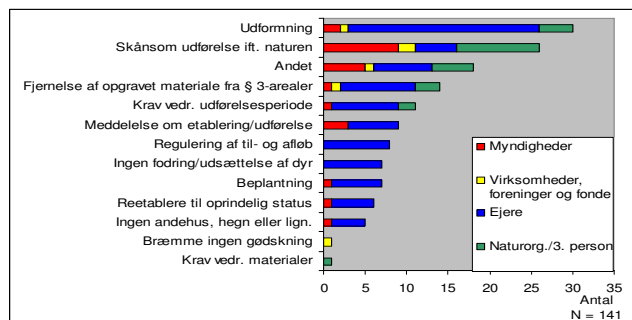
Figur 4 viser den samlede fordeling af dispensationer, afslag og lovliggørelser for strandenge i 2006 og 2008.

- Afgørelsespraksis mellem 2006 og 2008 er stort set ens

Vilkår i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 strandenge

Figur 5a Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 strandenge fordelt efter ansøger i 2006.

Figur 5b Vilkår for dispensation og lovliggørende dispensation til § 3 strandenge fordelt efter ansøger i 2008.

I 2008 er der stillet 51 forskellige vilkår. For at lette overblikket er de 51 vilkår samlet sammen i 13 vilkår, se figur 5b. For at sikre sammenlignelighed med undersøgelsen fra 2006, er kategorierne fra 2006, se figur 5a, i videst muligt omfang genbrugt. Listen nedenfor uddyber indholdet af de samlede vilkår, der er repræsenteret på figur 5b.

Udformning: *ikke etablere øer i sø, krav til størrelse af sø, krav vedr. etableringsdybde, krav om størrelse på afgravningsareal, krav vedr. vanddybde*
 Skånsom udførelse ift. naturen: *ingen varige mén efter kørsel i strandengen (krav om køreplader), hensyn til vegetation udvises i etableringsfasen, øverste jordlag lægges tilbage efter endt arbejde, arbejdet udføres skånsomt mht. naturen (herunder krav om minimal kørsel på beskyttede naturtyper), arbejdet udføres i overensstemmelse med udarbejdet konsekvensvurderingsrapport, krav om skånsom afgravning, oprydning sker skånsomt, ikke beskadige eksisterende rørskov, krav om skånsom etablering af anlæg (herunder skur, bro), krav til vedligehold af teknisk anlæg*
 Andet: *krav til regulering af terræn, krav til placering af til/frakørsel samt midlertidig vej, placering af broer, bebyggelse opføres i dæmpede farver, krav til tekniske anlæg, området må ikke opdyrkes, krav om placering af materiale, sti holdes som trampesti, ingen tilladelse til oplag, benyt styret underboring, krav til anlæggelsen af jordvold, etableres med afstand til beplantning*

Fjernelse af opgravet materiale fra § 3-arealer: *fjerne tekniske anlæg (herunder spær)*
 Krav vedr. udførelsesperiode: *krav om hvornår projekt afsluttes, angivet tidsperiode*
 Meddelelse om etablering/udførelse: *kontakt til kommunen efter afslutning, kommunen kan lukke sti for rideadgang, kontakt museum hvis der under gravearbejdet stødes på noget af arkæologisk interesse, årlig kommunal naturværdiurdering*
 Regulering af til- og afløb: *ingen til/afløb i forbindelse med sø, ingen afløb fra vandhul, kappe dræn*
 Ingen fodring/udsættelse af dyr:
 Beplantning: *ingen beplantning i eller omkring sø*
 Reetablere til oprindelig status: *reetablere vandløb til oprindelig status, reetablering til naturområde, hvor vej tidligere lå*
 Ingen andehuse, hegn eller lign.: *ingen tekniske anlæg (bygninger, kunstige indretninger) (herunder heller ikke i forbindelse med sø)*
 Brømme ingen gødskning: *sprøjtning ikke tilladt*
 Krav vedr. materialer:

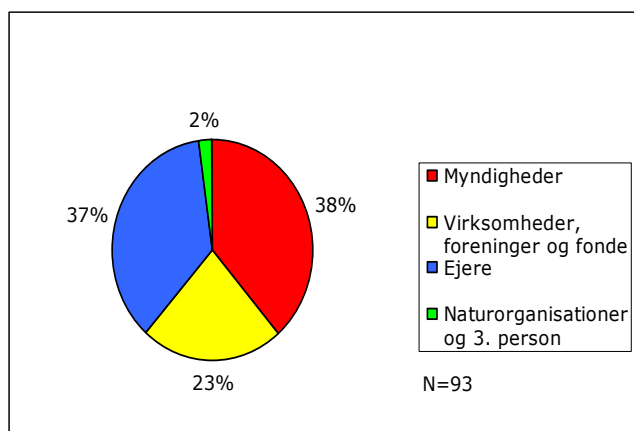
Figur 5 viser, hvilke vilkår der er stillet som betingelse for dispensationer og lovliggørende dispensationer til tilstandsændringer i § 3 strandenge i 2006 og 2008. Som det fremgår af opgørelsen for 2006, er der stillet vilkår inden for 10 kategorier. I 2008 er der stillet 51 forskellige

vilkår. Det betyder, at det enten har været nødvendigt at samle nogle af disse vilkår sammen i de kendte kategorier fra 2006 eller at oprette nye kategorier. Se listen under figur 5.

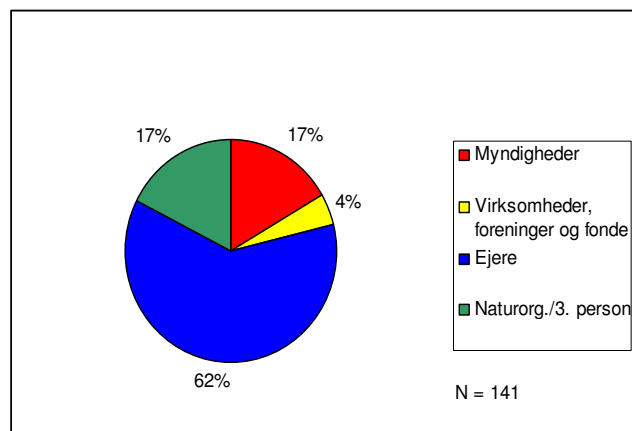
- Mange af vilkårene fra 2006 er ligeledes registreret i 2008
- I både 2006 og 2008 er der registreret flest vilkår om "udformning"
- I 2008 er der mange unikke vilkår, og kategorien "andet", der omfatter disse unikke vilkår, er da også det tredje mest anvendte vilkår i 2008
- Kommunerne stiller gennemsnitligt 2,9 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation, mens amterne gennemsnitligt har stillet 2,0 vilkår pr. dispensation eller lovliggørende dispensation
- Kommunerne har stillet mange vilkår om skånsom udførelse ift. naturen, mens denne kategori af vilkår ikke findes i opgørelsen fra 2006
- Der sker en lille stigning i antallet af vilkår vedr. udførelsesperiode fra 2006 til 2008

Fordeling af vilkår på ansøger i forbindelse med dispensation og lovliggørende dispensation for § 3 strandenge

Figur 6a Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 strandenge i 2006.

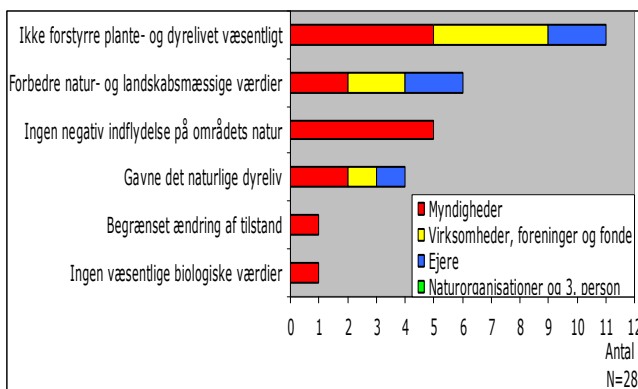

Figur 6b Vilkår fordelt efter ansøger i § 3 strandenge i 2008.

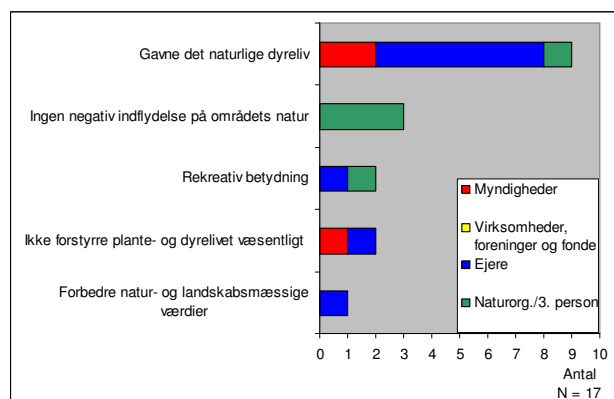
Figur 6 viser, hvem der er stillet vilkår til i forbindelse med dispensationer og lovliggørende dispensationer.

- Andelen af ejere, der modtager vilkår, stiger fra 2006 til 2008 med 25 procentpoint
- Andelen af myndigheder, der modtager vilkår, falder fra 2006 til 2008 med 21 procentpoint
- Andelen virksomheder, foreninger og fonde, der modtager vilkår, falder fra 2006 til 2008 med 19 procentpoint
- Andelen af naturorganisationer/3. personer, der modtager vilkår, stiger fra 2006 til 2008 med 15 procentpoint

Vurdering af dispensationer/lovliggørende dispensationer for § 3 strandenge

Figur 7a Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 strandenge i 2006.

Figur 7b Vurdering af dispensation/lovliggørende dispensation for § 3 strandenge i 2008.

Figur 7 viser, om den dispensationsgivende myndighed har vurderet, om der er tale om tilstandsændringer til fordel for naturtypen og dens tilknyttede plante- og dyreliv, eller om der er tale om, at strandengen ikke får sin biologiske tilstand forringet.

- I 2006 er der angivet vurderinger for lidt under 2/3 af de givne dispensationer og lovliggørende dispensationer, mens der i 2008 er angivet vurderinger for lidt over 1/3 af de givne dispensationer og lovliggørende dispensationer
- I 2006 er den mest registrerede vurdering, at tilstandsændringen ”ikke forstyrrer plante- og dyrelivet væsentligt”, mens den mest registrerede vurdering i 2008 er, at ”tilstandsændringen gavner det naturlige dyreliv”
- I 2008 er dispensationer og lovliggørende dispensationer givet til virksomheder ikke blevet vurderet

Erstatningsbiotoper for § 3 strandenge

Der er i 2008 i en enkelt afgørelse stillet krav om en erstatningsbiotop i form af en erstatningssø. Kravet er stillet til en myndighed, og placeringen af erstatningsbiotopen er angivet på et kort. Der er ingen afgørelser i 2006, der har indeholdt krav om en erstatningsbiotop.

Resultater for § 3 strandenge

- Kommunerne har givet flere dispensationer til at foretage gravearbejde i § 3 strandenge. Disse dispensationer er primært givet til at fortsætte hidtidig oprensning af grøfter og etablering af brønddæksler i forbindelse med etablering af spildevandsanlæg (som er af almen samfundsinteresse)
- Både amter og kommuner har givet flere dispensationer til at etablere søer i § 3 strandenge. I 2008 er dispensationerne typisk givet i forbindelse med etablering, sammenlægning eller udvidelse af søer. Der er generelt stillet flere vilkår i forbindelse med disse dispensationer
- Afgørelser om etablering af stier er generelt blevet afgjort med dispensationer af både amterne og kommunerne. I 2008 dækkede hovedparten af disse tilstandsændringer over etableringen af stier til offentlighedens benyttelse. En enkelt dispensation blev givet i forbindelse med en vejudvidelse, som må anses at være af almen samfundsinteresse
- Både amter og kommuner giver i vidt omfang dispensation til etablering af digeanlæg, som anses at være af almen samfundsinteresse